

Sygn. akt III A Ua 212/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 marca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Kazimierz Josiak
Sędziowie:	SSA Barbara Ciuraszkiewicz SSO del. Ireneusz Lejczak (spr.)
Protokolant:	Adrianna Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 29 marca 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku J. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

na skutek apelacji J. Ż.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu

z dnia 9 grudnia 2011 r. sygn. akt V U 1985/11

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 grudnia 2011 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu oddalił odwołanie wnioskodawcy J. Ż. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 25 sierpnia 2011 r. odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

Wnioskodawca, urodzony 8 sierpnia 1951 r., obecnie nie kontynuuje zatrudnienia i nie jest członkiem OFE. Wnioskodawca na dzień 1 stycznia 199 r. posiadał łącznie 33 lata 3 miesiące i 7 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

W okresie od dnia 3 września 1965 r. do dnia 22 grudnia 2000 r. wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Fabryce (...), a następnie (...) sp. z o.o. w N.. Pracę w tym zakładzie rozpoczął

na stanowisku uczeń – ślusarz samochodowy. Po ukończeniu szkoły, to jest od dnia 1 sierpnia 1969 r. rozpoczął pracę na wydziale obróbki ręcznej PR – 2, gdzie wykonywał prace ślusarskie i spawalnicze oraz prace pomocnika spawacza. W dniu 30 marca 1974 r. ukończył kurs spawania, który trwał od dnia 13 listopada 1973 r. do dnia 30 marca 1974 r., i został przeniesiony na stanowisko spawacza.

W okresie od dnia 22 kwietnia 1971 r. do dnia 12 kwietnia 1973 r. wnioskodawca odbywał służbę wojskową, przy czym do wojska został powołany ze stanowiska ślusarza i na takie stanowisko powrócił.

Od dnia 1 grudnia 1974 r. do dnia 30 czerwca 1986 r. pracował w (...) w N. jako spawacz. W trakcie tego zatrudnienia wielokrotnie na podstawie orzeczeń komisji społeczno – lekarskiej był przenoszony do lepszej pracy, gdzie nie miały występować warunki pracy dla niego przeciwwskazane, to jest zadymienie, zapylenie, opary i dymy spawalnicze.

W następujących okresach: od dnia 1 lipca 1980 r. do dnia 30 lipca 1980 r. (30 dni), od dnia 1 września 1980 r. do dnia 1 października 1980 r. (31 dni), od dnia 21 marca 1983 r. do dnia 3 kwietnia 1983 r. (14 dni), od dnia 14 kwietnia 1983 r. do dnia 27 kwietnia 1983 r. (14 dni), od dnia 17 października 1983 r. do dnia 30 listopada 1983 r. (44 dni), od dnia 1 grudnia 1983 r. do dnia 30 grudnia 1983 r. (30 dni), od dnia 1 stycznia 1984 r. do dnia 14 stycznia 1984 r. (14 dni), od dnia 5 kwietnia 1984 r. do dnia 7 maja 1984 r. (32 dni), od dnia 18 czerwca 1984 r. do dnia 30 czerwca 1984 r. (13 dni), od dnia 13 listopada 1984 r. do dnia 31 grudnia 1984 r. (miesiąc i 18 dni), od dnia 6 marca 1985 r. do dnia 16 marca 1985 r. (11 dni), od dnia 1 sierpnia 1985 r. do dnia 14 sierpnia 1985 r. (14 dni), od dnia 24 marca 1986 r. do dnia 28 marca 1986 r. (5 dni), od dnia 1 kwietnia 1986 r. do dnia 5 kwietnia 1986 r. (5 dni) i od dnia 7 kwietnia 1986 r. do dnia 20 kwietnia 1986 r. (14 dni), wnioskodawca nie pracował jako spawacz, lecz wykonywał lepszą pracę, bez narażenia na szkodliwe czynniki, taką jak robotnik transportu.

W kolejnym okresie od dnia 3 lipca 1986 r. do dnia 30 czerwca 1989 r. wnioskodawca pracował na budowie eksportowej na terenie byłego NRD, gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę spawacza. Po zakończeniu pracy na budowie eksportowej od dnia 1 sierpnia 1989 r. powrócił do (...) w N. i w dalszym ciągu pracował jako spawacz.

Od dnia 8 stycznia 1990 r. wnioskodawca został przeniesiony na stanowisko kontrolera jakości na wydziale PR – 5, czyli montażu końcowego. Na tym wydziale odbywał się montaż końcowy samochodów. Pracami podstawowymi były tam prace montażystów. Natomiast wnioskodawca, jako kontroler jakości, sprawdzał dokładność zamontowania części, odbierał zmontowane samochody i dopuszczał je do ruchu. Sprawdzał również geometrię kół.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie wnioskodawcy jest nieuzasadnione.

Sąd Okręgowy wskazał, że początkowo, to jest w okresie od dnia 1 sierpnia 1969 r. do dnia 30 marca 1974 r. wnioskodawca wykonywał prace ślusarsko – spawalnicze, wobec czego okres ten nie zaliczył do okresów pracy w szczególnych warunkach.

Na podstawie zeznań świadków: M. S. i Z. K., uznał, że wnioskodawca od ukończenia kursu spawalniczego wykonywał już wyłącznie prace spawalnicze, to jest od dnia 31 marca 1974 r. do dnia 30 listopada 1974 r. (8 miesięcy i dzień) i uznał ten okres za pracę w szczególnych warunkach.

Odnosnie kolejnego okresu pracy od dnia 1 grudnia 1974 r. do dnia 30 czerwca 1986 r., to Sąd Okręgowy również ten okres uznał za pracę w szczególnych warunkach, gdyż wnioskodawca pracował w tym okresie jako spawacz. Jednak wyłączył z tego okresu podokresy, w których wnioskodawca na podstawie orzeczeń komisji społeczno – lekarskiej był przenoszony do lepszej pracy, łącznie podokresy te wynoszą 319 dni. W tym zakresie sąd pierwszej instancji oparł się na aktach osobowych, natomiast zeznania świadków w tym zakresie uznał za niewiarygodne, gdyż z uwagi na upływ czasu mogli oni nie pamiętać stosunkowo krótkich okresów przenoszenia wnioskodawcy do lepszej pracy. Wobec powyższego Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca w okresie od dnia 1 grudnia 1974 r. do dnia 30 czerwca 1986 r. łącznie przez 10 lat 8 miesięcy i 11 dni okresów pracy w szczególnych warunkach.

Odnosnie pracy wnioskodawcy na budowie eksportowej od dnia 3 lipca 1986 r. do dnia 30 czerwca 1989 r., to z zaświadczenia z dnia 6 lipca 1989 r. wynika, że był zatrudniony na stanowisku palacza. Z kolei z akt osobowych wnioskodawcy z P. w R. wynika, że w w/w okresie był zatrudniony na stanowisku ślusarz – spawacz. Z kolei z aneksu do umowy o pracę przyznającego od dnia 1 listopada 1986 r. wyższe wynagrodzenie wynika, że pracował jako spawacz. Także w kolejnych aneksach wnioskodawca wymieniany jest jako spawacz. Świadkowie J. D. i M. O. potwierdzili, że wnioskodawca podczas budowy eksportowej wykonywał pracę spawacza. W oparciu o te dowody sąd pierwszej instancji uznał cały okres pracy wnioskodawcy na budowie eksportowej jako okres pracy w szczególnych warunkach.

Pozostały okres pracy wnioskodawcy w (...) w N., to jest od dnia 1 sierpnia 1989 r. do dnia 7 stycznia 1990 r., również Sąd Okręgowy uznał za okres pracy w szczególnych warunkach, gdyż wykonywał w nim pracę spawacza, co potwierdzają akta osobowe.

Natomiast od dnia 8 stycznia 1990 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki kontrolera jakości na wydziale PR – 5, czyli montażu końcowego. W ocenie sądu pierwszej instancji praca na tym stanowisku nie może zostać uznana za pracę w szczególnych warunkach, gdyż na tym wydziale jako podstawowe, wykonywane były prace montażystów, gdzie montowano elektrykę, fotele, tapicerkę, kierownice, a więc nie były to prace w szczególnych warunkach.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca wykazał łącznie 14 lat 9 miesięcy i 16 dni okresów pracy w szczególnych warunkach i w konsekwencji przyjął, że nie spełnia warunku 15 lat pracy w szczególnych warunkach i tym samym nie przysługuje mu prawo do wcześniejszej emerytury.

Powyższy wyrok zaskarżył wnioskodawca, zarzucając mu naruszenie przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisów: art. 32 i art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227) w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43). Podniósł, że od początku zatrudnienia, to jest od dnia 1 sierpnia 1969 r. do dnia 21 kwietnia 1971 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach, to jest pracę pomocnika spawacza i spawacza. Wskazał, że na Wydziale PR – 2, na którym pracował, brak było wentylacji, a hala była zadymiona i zapyłona. Od dnia 25 kwietnia 1973 r. do dnia 30 marca 1974 r. wykonywał już wyłącznie pracę spawacza na w/w wydziale. Podniósł także, że nie ma podstawy prawnej do wyłączenia z okresów pracy w szczególnych warunkach okresów pracy, w których ze względu na stan zdrowia był kierowany do lżejszych prac, które nie przekraczały trzech miesięcy. W ocenie wnioskodawcy okresy te odpowiadają okresom z art. 42 §4 kp, wobec czego powinny zostać zaliczone do prac w szczególnych warunkach.

Nadto wnioskodawca zarzucił, że gdyby odliczyć wolne soboty i niedziele z okresów wykonywania przez niego lżejszej pracy, to okres ten wynosiłby 235 dni i wówczas spełniałby warunek 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie emerytury, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Nadto domagał się przeprowadzenia dowodu z zeznań kolejnych świadków, na okoliczność zatrudnienia w spornym okresie na stanowisku spawacza.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja J. Ż. jest bezzasadna.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, czyli 1 stycznia 1999 r., osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn (pkt.1) oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (pkt.2). Z kolei po myśli ust. 2 tego przepisu

emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Z kolei po myśli art. 32 w/w ustawy w związku z §4 z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r., będącym pracownikiem, o którym mowa w ust. 2 - 3, zatrudnionym w szczególnych warunkach, przysługuje emerytura, jeżeli osiągnął wiek emerytalny (60 lat) oraz posiada 25 – letni okres zatrudnienia, a w tym, co najmniej 15 lat okresów pracy w warunkach szczególnych.

W sprawie bezspornym jest, że J. Ź. spełnia przesłanki dotyczące wieku, ogólnego stażu ubezpieczenia emerytalnego, nieprzystąpienia do OFE i rozwiązania stosunku pracy. Poza sporem jest również, że wnioskodawca w okresie od dnia 1 grudnia 1974 r. do dnia 30 czerwca 1986 r. i od dnia 1 sierpnia 1989 r. do dnia 7 stycznia 1990 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach, to jest pracę spawacza, z wyłączeniem okresów skierowania go ze względu na stan zdrowia do wykonywania lżejszych prac.

Natomiast sporna kwestia sprowadzała się do ustalenia, czy wnioskodawca w okresie od dnia 1 sierpnia 1969 r. do dnia 20 kwietnia 1971 r. i od dnia 25 kwietnia 1973 r. do dnia 30 listopada 1974 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w szczególnych warunkach. Sporna kwestia sprowadzała się również do ustalenia, czy podczas pracy wnioskodawcy na budowie eksportowej w dawnej NRD od dnia 3 lipca 1986 r. do dnia 30 czerwca 1989 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Odnosnie pierwszego spornego okresu, to Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko sądu pierwszej instancji, iż jedynie okres od dnia 31 marca 1974 r. do dnia 30 listopada 1974 r. (8 miesięcy i dzień) może zostać uznany za okres pracy w szczególnych warunkach. Należy bowiem zauważyć, że w dniu 30 marca 1974 r. wnioskodawca ukończył kurs spawania podstawowego i tym samym dopiero po tym dniu mógł w zgodzie z przepisami wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasowym pracę spawacza. Nadto potwierdza to również opinia o wnioskodawcy z dnia 19 lipca 1974 r., z której wynika, że w tym okresie pracował jako spawacz. Także zeznania świadków: M. S. i Z. K. świadczą, iż po ukończeniu kursu spawalniczego wnioskodawca wykonywał tylko prace spawalnicze. W świetle tych dowodów słusznie sąd pierwszej instancji uznał, że w tym okresie wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasowym wykonywał pracę spawacza, a więc pracę w szczególnych warunkach.

Jeżeli chodzi o wcześniejszy okres pracy wnioskodawcy, to jest od dnia 1 sierpnia 1969 r. do dnia 30 marca 1974 r., to twierdzenia wnioskodawcy, iż w tym okresie również stale i w pełnym wymiarze czasowym wykonywał wyłącznie pracę spawacza nie znajdują potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym w sprawie. W szczególności przeczy im świadectwo pracy z dnia 20 grudnia 2000 r., które dokładnie wyszczególnia okresy pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach w charakterze spawacza, to jest od dnia 1 grudnia 1974 r. do dnia 30 czerwca 1986 r. i od dnia 1 sierpnia 1989 r. do dnia 7 stycznia 1990 r. Świadectwo to pokrywa się ze świadectwem pracy w szczególnych warunkach z dnia 20 grudnia 2000 r., które również w/w okresy wymienia, jako okresy pracy w szczególnych warunkach w charakterze spawacza. Co prawda dokumenty te nie potwierdzają pracy wnioskodawcy w charakterze spawacza w okresie po ukończeniu przez niego kursu spawalniczego do dnia 30 listopada 1974 r. Jednak należy zauważyć, że ukończenie kursu spawalniczego, opinia o pracowniku z dnia 19 lipca 1974 r. oraz zeznania w/w świadków, jak już wyżej wskazano, potwierdzają, iż wnioskodawca pracował w tym okresie jako spawacz. Natomiast odnośnie wcześniejszego okresu, to brak jest jakichkolwiek dokumentów świadczących, iż wnioskodawca wykonywał pracę spawacza. Przede wszystkim, wnioskodawca nie posiadał wymaganych uprawnień do wykonywania tej pracy w tym okresie, czego sam nie kwestionował. W tej sytuacji trudno przyjąć, że pracodawca mimo braku uprawnień, zatrudniłby wnioskodawcę na stale i w pełnym wymiarze czasowym do wykonywania prac spawalniczych, ponosząc odpowiedzialność za zatrudnienie niezgodne z przepisami. Także bogata dokumentacja pracownicza z tego okresu znajdująca się w aktach osobowych nie potwierdza twierdzeń wnioskodawcy w tym zakresie. Wręcz przeciwnie z dokumentów w postaci: angaży z: dnia 11 sierpnia 1969 r. i dnia 20 kwietnia 1973 r., karty obiegowej z dnia 21 kwietnia 1971 r. w związku z powołaniem do wojska, pisma wnioskodawcy z dnia 18 kwietnia 1973 r., w którym zgłosił powrót do pracy po odbyciu służby wojskowej na stanowisko ślusarza, karty obiegowej z dnia 25 kwietnia

1973 r. z związku z powrotem z wojska, jasno wynika, że pracował jako ślusarz, a nie spawacz. Także twierdzeniom wnioskodawcy przeczą zeznania świadków: M. S., Z. K., E. N. i M. O., z których jasno wynika, że wnioskodawca w tym okresie wykonywał prace ślusarskie i prace pomocnicze spawacza, a nie wyłącznie pracę spawacza. Co prawda wnioskodawca przedstawił w sprawie świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wydane w dniu 13 kwietnia 2005 r., z którego wynika, że w okresach: od dnia 1 sierpnia 1969 r. do dnia 20 kwietnia 1971 r. i do dnia 25 kwietnia 1973 r. do dnia 30 listopada 1974 r., pracując na stanowisku ślusarza wykonywał pracę w szczególnych warunkach, to jest pracę spawacza. Jednak dokument ten nie może przesądzać o uznaniu tego zatrudnienia za pracę w szczególnych warunkach. Należy podkreślić, że świadectwo pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem abstrakcyjnym i w związku z tym musi znajdować oparcie w dokumentacji pracowniczej, a w konsekwencji może być przez tę dokumentację weryfikowane. Tymczasem jak wyżej wskazano akta osobowe wyraźnie przeczą treści tego świadectwa. Ponadto przeczy mu również wcześniejsze świadectwo pracy w szczególnych warunkach z dnia 20 grudnia 2000 r., które nie wymienia tych okresów za pracę w szczególnych warunkach.

W świetle tych okoliczności nie ma podstaw do uznania, iż wnioskodawca w w/w okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę spawacza, wobec czego twierdzenia wnioskodawcy w tym zakresie należy uznać za gołosłowne.

Jeżeli chodzi o kolejny sporny okres, czyli okres pracy na budowie eksportowej w NRD od dnia 3 lipca 1986 r. do dnia 30 czerwca 1989 r., to słusznie sąd pierwszej instancji uznał, że wnioskodawca wówczas wykonywał pracę w szczególnych warunkach, to jest pracę spawacza. Świadczą o tym wyraźnie dokumenty w postaci aneksów do umowy o pracę oraz zeznania świadków: J. D. i M. O., którzy pracowali z wnioskodawcą na budowie eksportowej w NRD.

Jeżeli chodzi o kwestię okresów pracy wnioskodawcy, w których ze względu na stan zdrowia został skierowany do wykonywania lżejszych prac (319 dni), to nietrafnie zarzucił zasadność odliczenia tych okresów z okresów pracy w szczególnych warunkach. Kwestia, w jakim trybie zostały mu te prace zlecone, nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, gdyż istotne znaczenie ma przede wszystkim, czy wnioskodawca wykonywał w nich prace w szczególnych warunkach. Wnioskodawca nie kwestionował tego, że w tych okresach nie wykonywał pracy spawacza, ani innych prac w szczególnych warunkach. Zatem okresy te nie mogą zostać uwzględnione do okresów prac w szczególnych warunkach. Odnośnie odliczenia od tych okresów wolnych sobót i niedziel, czego domagał się wnioskodawca, to również to żądanie jest bezzasadne. Dokumenty świadczące o przeniesieniu wnioskodawcy wymieniają konkretne okresy, w których wykonywał lżejszą pracę. Wobec tego nie ma żadnych podstaw do odliczenia jeszcze z tych okresów wolnych sobót i niedziel.

Niewątpliwie okres pracy wnioskodawcy w charakterze kontrolera jakości na wydziale montażu od dnia 8 stycznia 1990 r. nie podlega uwzględnieniu do prac w szczególnych warunkach, gdyż na tym wydziale nie wykonywano jako podstawowych prac w szczególnych warunkach, co też słusznie sąd pierwszej instancji ustalił.

Reasumując należy wskazać, że wnioskodawca w rzeczywistości legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach wynoszącym 14 lat 9 miesięcy i 18 dni. Zatem nie spełnia warunku 15 lat pracy w szczególnych warunkach i tym samym nie przysługuje mu prawo do wcześniejszej emerytury z tego tytułu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację J. Ź. jako bezzasadną.

R.S.